

Tanulásmódszertan nyelvtanulóknak

Tanulásmódszertani tananyag

Készítette: Halápi Magdolna és Szabó Éva

2020. január

Bevezetés

Sok nyelvtanuló számára a nyelvtanulás elsődleges színtere az iskolai nyelvóra vagy a nyelviskolai tanfolyam. Habár egy jó tanár és egy jól megtervezett tanfolyam kulcsszerepet játszhat a sikeres nyelvtanulásban, abban minden szakember egyetért, hogy a nyelvtanulás semmiképpen sem korlátozódhat az osztálytermi tanulásra és a nyelvórákon kapott házi feladat elvégzésére. A minket körülvevő világ adta lehetőségek és az egyénre szabott tanulás iránti igény miatt az önálló tanulás egyre nagyobb szerephez jut a legtöbb nyelvtanuló életében, hiszen a kipróbált és bevált tanulási módszerek velünk maradnak, míg a tanáraink és a tanuló társaink csak egy ideig vannak velünk tanuló útunkon.

Ugyanakkor sokan szembesültek már az önálló nyelvtanulás nehézségeivel, és feltették maguknak a következő kérdéseket: Hogy kezdjem el? Mire van szükségem? Ha találok egy jó szöveget vagy meghallgatok egy érdekes beszélgetést, akkor mit csináljak vele, hogy tényleg fejlődjön a nyelvtudásom? Hogy tudom a beszédkészségemet egyedül fejleszteni?

A képzés ezekre a kérdésekre próbál válaszokat adni olyan tanulási technikák bemutatásával és

gyakoroltatásával, melyeket a nyelvtanulók önállóan is alkalmazhatnak saját tanuláskoruk során. A képzés elsődleges célja nem a vizsgahelyzetekre való felkészítés, de az itt megismert feladatok a különböző nyelvvizsgákra való készüléskor is hasznosak lehetnek.

A képzésnek három része van, melyek külön-külön is elvégezhetőek. Az *első rész* célja a saját tanulói erősségek és fejlődési igények tudatosítása. Ennek a résznek a nyelve magyar, és bármely, magyarul tudó nyelvtanuló elvégezheti, aki szeretné tisztábban látni nyelvtanulói 'önmagát', és szeretné saját nyelvtanulói terveit megfogalmazni. A képzés első része öt, egyenként 45 perces kontaktórából áll, melyek során a résztvevők egy képző és csoporttársaik segítségével végzik el a feladatokat.

A képzés *második része* azoknak az angolul tanuló diákoknak ajánlott, akik B2+ vagy C1 szinten vannak, és nyelvtudásukat önállóan is szeretnék fejleszteni, hogy minél hamarabb elérjék a C1 vagy C1+ szintet. A második rész nyelve az angol, és, ugyanúgy, mint az első rész, öt, egyenként 45 perces kontaktórából áll, melyek során a résztvevők csoportban egy képző irányításával végzik a feladatokat. Az öt kontaktóra középpontjában a négy nyelvi készség - a hallás utáni értés, az olvasott szövegértés, a beszéd-készség és az íráskészség - valamint a helyes nyelvhasználat fejlesztése áll.

A képzés *harmadik része* a második részben bemutatott feladatok önálló gyakorlására ad lehetőséget ugyanazon a nyelvi szinten, mint a második rész. A harmadik rész nyelve, csakúgy, mint a második részé, az angol. A képzésnek ez a része online végezhető el tanári segítség és csoporttársak nélkül. A tananyag ebben a részben hat, körülbelül 90 percnyi önálló munkát igénylő modulban van elrendezve, melyből öt megegyezik a második rész kontaktóráinak a témáival (a négy nyelvi készség és a helyes nyelvhasználat fejlesztése), a hatodik modul pedig néhány, az Interneten található oldalt és alkalmazást mutat be, melyek segítséget nyújtanak az önálló nyelvtanuláshoz.

1. rész.

A képzés beosztása:

Megnevezés (cél)	Munkaforma	Anyagok	Időbeosztás
1. Bevezetés Tanulási élmények – sikerek és nehézségek A többszörös intelligencia			90 perc
1.1. Miért jöttem? (Bemutatkozás, elvárások összegyűjtése)	egyéni és csoportos	laptop, projektor, internet okostelefonok	10 perc
1.2. A képzés céljainak és tartalmának áttekintése	frontális, csoportos	laptop, projektor, ppt	10 perc
1.3. Egy jó tanulási élmény	egyéni, kiscsoportos és csoportos		20 perc
1.4. 'Találj valakit...'	csoportos	'Találj valakit ...' feladatlap	15 perc

1.5. A többszörös intelligencia elméletének áttekintése	egyéni és kiscsoportos	szövegrészletek a többszörös intelligenciáról, ppt	20 perc
1.6. A többszörös intelligencia Howard Gardner videója alapján	egyéni, kiscsoportos és csoportos	video	15 perc
Szünet			
2. A többszörös intelligencia és a nyelvtanulás			90 perc
2.1. Te miben vagy erős? – teszt	egyéni és kiscsoportos	Gardner - Többszörös intelligencia teszt	30 perc
2.2. Intelligenciák és a nyelvtanulás	kiscsoportos és csoportos	---	30 perc
2.3. Nyelvi készségek és intelligenciák	egyéni és kiscsoportos	R. Tanner – Nyelvi készségek és tanulási tevékenységek	30 perc

		intelligenciák alapján	
Szünet			
3. Saját nyelvtanulási tervek megfogalmazása			45 perc
Reflexió			
3.1. Tervek a jövőre	egyéni és csoportos	színes lapok 4 színben	25 perc
3.2. Reflexió és visszatekintés – erősségeim és nehézségeim	egyéni és csoportos	színes post-it cédulák	20 perc

Feladatok

1. Bevezetés

Tanulási élmények – sikerek és nehézségek

A többszörös intelligencia

Tanulási egység neve	1.1. Miért jöttem? Bemutkozás, elvárások összegyűjtése
Tanulási egység célja	Az elvárások összegyűjtése, felmérése a képzéssel kapcsolatban
Idő	10 perc
Feladat/Instrukció	A résztvevők röviden megfogalmazzák a képzéssel kapcsolatos elvárásaikat, majd szavakat/mondatokat írnak okostelefonjaik segítségével a menti.com megfelelő oldalára, melyek összefoglalják ezeket az elvárásokat. A képző, aki előzetesen létrehozott a csoportnak egy oldalt a mentimeter.com oldalon, szöveghőben megmutatja a csoport elvárásait.
Megbeszélés	A megbeszélés során összefoglaljuk, hogy mennyire térnek el, illetve hasonlítanak az elvárások. és reflektálunk a leggyakrabban előforduló szavakra.
Forrás/segédanyag	laptop, projektor, internet (mentimeter), okostelefonok

Tanulási egység neve	1.2. A képzés céljainak és tartalmának áttekintése
Tanulási egység célja	A képzés céljainak, tartalmának és online részének megismerése
Idő	10 perc
Feladat/Instrukció	A képző visszautal a résztvevők által megfogalmazott célokra és elvárásokra, majd azokból kiindulva röviden bemutatja a képzés céljait, tartalmát, és ismerteti az online rész tartalmát.
Megbeszélés	A megbeszélés során a résztvevők reflektálnak a képzés bemutatására, és kérdéseket tesznek fel azzal kapcsolatban.
Forrás/segédanyag	laptop, projektor 1. számú melléklet: A képzés bemutatása (ppt)

Tanulási egység neve	1.3. Egy jó tanulási élmény
Tanulási egység célja	Egy jó tanulási élmény megosztása, és annak átgondolása, hogy mi tette a tanulást könnyűvé és élvezetessé

Idő	20 perc
Feladat/Instrukció	A résztvevők egyénileg felidéznek magukban egy olyan szituációt az életükből, amikor sikeresen megtanultak valamit. A felidézett tanulási szituációban sikeresen megtanult anyag/készség lehet bármilyen természetű, nem szükséges, hogy az a nyelvtanuláshoz kötődjön (pl.: hogyan tanultam meg biciklizni, hogyan tanultam meg pogácsát sütni). A sikeres tanulási szituációkat 3-4 fős kiscsoportokban megosztják egymással, majd mindegyik kiscsoport megoszt egy szituációt a nagy csoporttal.
Megbeszélés	A megbeszélés során a kiscsoportok összehasonlítják a sikeres tanulási szituációikat, és elgondolkoznak a közös vonásokon. Az egész csoportos megbeszélés során a csoport egy gondolattérkép formájában összegyűjti azokat a vonásokat, amelyek sikeressé tehetnek egy tanulási szituációt (pl.: sikerélmény, mások elismerése, stb.)
Forrás/segédanyag	---

Tanulási egység neve	1.4. 'Találj valakit ...'
Tanulási egység célja	A sokféleség felfedezése, egymás tanulási preferenciáinak megismerése játékos formában
Idő	15 perc
Feladat/Instrukció	A résztvevők kapnak egy példányt a 'Találj valakit ...' feladatlapból. Felállnak, és piactér feladat formájában végzik a feladatot úgy, hogy a feladatlapjaikkal körbejárnak, és megpróbálnak találni valakit, akire igaz valamelyik állítás. Ehhez kérdéseket tesznek fel egymásnak. Ha valamelyik társuktól igenlő választ kapnak, akkor annak a társuknak a nevét leírják a feladatlapjukra az állítás alá. Aki öt egy mást követő állításhoz - vízszintesen, függőlegesen, vagy átlósan - talál öt különböző csoporttagot, akire igaz az állítás, annak 'Bingó'-ja van, vagyis megnyeri a játékot. A nyertes(ek) bemutatják, hogy melyik öt állítás alá tudták öt különböző csoporttag nevét beírni.
Megbeszélés	A játék után a résztvevők megosztanak egy-egy olyan dolgot a csoporttal, amit a játék folyamán társaikról megtudtak. A képző ekkor már reflektál a hasonlóságokra és a csoport valamennyi tagjának feltesz rövid kérdéseket arról, hogy rájuk igaz-e az adott állítás. A válaszok segítségével már körvonalazódnak bizonyos vonások a csoport tagjainak tanulási preferenciáiról és erősségeiről.
Forrás/segédanyag	2. számú melléklet: 'Találj valakit ...'

Tanulási egység neve	1.5. A többszörös intelligencia elméletének áttekintése
Tanulási egység célja	A többszörös intelligencia fogalmának megismerése mozaikolvasás módszerrel
Idő	20 perc
Feladat/Instrukció	A résztvevők elolvassák a Bevezetőt a többszörös intelligenciáról. Utána 8 fős csoportokat alkotnak (ha kevesen vannak több 8 fős csoport alkotásához, akkor 4 fős csoportokkal is el lehet végezni a feladatot, illetve szükség esetén kisebb csoportokkal is). Minden csoporttag kap egy intelligencia leírást, amit elolvas, majd a kiscsoportnak röviden összefoglal. Mivel ez egy olvasási feladat, a képző felhívhatja a résztvevők figyelmét arra, hogy a kulcsszavak aláhúzása segíthet a lényeg kiemelésében és a szöveg összefoglalásában. A feladat végére mindegyik 8 fős csoport összeírja a nyolc intelligenciát
Megbeszélés	A megbeszélés során a résztvevők közösen átgondolják a nyolc intelligencia jellemzőit.
Forrás/segédanyag	3. számú melléklet: Bevezetés a többszörös intelligenciához 4. számú melléklet: A nyolc intelligencia Lengyel Zsuzsa: A többszörös intelligencia elméletének alkalmazása a helyesírás-tanításban. <i>Anyanyelv-pedagógia, 2010/4.</i>

	http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=289 Letöltve: 2020. január 7.
--	---

Tanulási egység neve	1.6. A többszörös intelligencia Howard Gardner videója alapján
Tanulási egység célja	Az intelligenciák típusainak és jellemzőinek tudatosítása és megerősítése
Idő	15 perc
Feladat/Instrukció	A résztvevők megnézik Howard Gardner Tedx videójának egy részét (6.55-ig) és választ keresnek arra a kérdésre, hogy a Gardner által leírt intelligenciák megfelelnek-e azoknak, melyeket a mozaik olvasás során megismertünk. Kis csoportokban megbeszélik megoldásaikat. Ezután az egész csoport azonosítja az intelligenciákat, függetlenül attól, hogy melyik fordítás milyen nevet használ az adott intelligenciára. A megbeszélés után a résztvevők egyénileg elgondolkoznak azon, hogy rájuk melyik intelligencia jellemző, vajon melyek az erős és gyengébb intelligenciáik. Ezt utána megosztják a csoport többi tagjával.
Megbeszélés	Fontos, hogy a képző ennél a pontnál hangsúlyozza, hogy senki sem jellemezhető egy intelligenciával, mindannyian 'keverékek' vagyunk. A saját intelligenciáról való gondolkodás és megbeszélés

	<p>átvezetőként szolgál a következő feladathoz, amelyben a résztvevők egy teszt segítségével nézik meg, hogy melyik intelligencia az ő egyéni erősségük.</p>
<p>Forrás/segédanyag</p>	<p>Gardner, Howard: <i>Beyond Wit and Grit: Rethinking the Keys to Success</i>. https://www.youtube.com/watch?v=IfzrN2yMBaQ Letöltve: 2020. január 7.</p>

2. A többszörös intelligencia és a nyelvtanulás

Tanulási egység neve	2.1. Te miben vagy erős? – teszt
Tanulási egység célja	A saját intelligencia/erősségek áttekintése, a teszt eredményeinek elemzése, tovább gondolása
Idő	30 perc
Feladat/Instrukció	A résztvevők egyénileg kitöltik Gardner intelligencia tesztjét. Utána kis csoportokban összehasonlítják az eredményeiket és megbeszélik, hogy egyetértenek-e azokkal. Véleményüket konkrét, a saját tanulói múltjukból vett példákkal támasztják alá. Például, ha valakinek erős az interperszonális intelligenciája, és a 19. állításnál 'Nagyon szociális vagyok, szeretek más emberekkel lenni.' 4 pontra értékelte önmagát, akkor konkrét példákat mond arra, hogy milyen helyzetekben segített neki a más emberekkel való közös tevékenység.
Megbeszélés	A megbeszélés során a résztvevők elmondják véleményüket a teszt eredményeiről, és magáról a tesztről is. Fontos, hogy ebben a beszélgetésben minden résztvevő aktívan elemzi önmagát, és visszagondol konkrét példákra saját múltjából. A feladat lényege tehát a teszt eredményeinek megismerésén túl, a saját tapasztalatokról való gondolkodás, önreflexió.
Forrás/segédanyag	5. számú melléklet: Gardner – Többszörös intelligencia teszt

	<p><i>Multiple Intelligences Test - based on Howard Gardner's MI Model.</i></p> <p>https://www.businessballs.com/freepdfmaterials/free-multiple-intelligences-test-manual-version.pdf</p> <p>Letöltve: 2020. január 7.</p>
--	---

Tanulási egység neve	2.2. Intelligenciák és a nyelvtanulás
Tanulási egység célja	Az intelligenciák és a nyelvtanulás közötti kapcsolat felfedezése saját tapasztalatok alapján
Idő	30 perc
Feladat/Instrukció	<p>A résztvevők 4 fős csoportokban <i>Kerekasztal</i> feladat során megosztják egymással, melyek az erősségeik és gyengéik az idegennyelv-tanulásban.</p> <p>Ezután jól olvashatóan felírják egy A4 lap felének felső részére vízszintesen a legerősebb intelligenciájukat (max. kettőt), alulra pedig egy területet, amelyet nagyon szeretnének fejleszteni. A lapot a homlokukra szorítva körbe járnak és tanácsot kérnek a többiektől, mit kellene csinálniuk a siker érdekében a kétféle információ alapján. Mikor mindenki összegyűjtött legalább három tanácsot, eredeti csoportjukban megbeszélik, mit tartanak hasznosnak a tanácsokból. A résztvevők megosztanak néhány kapott tanácsot az egész csoporttal, és megbeszélik, tényleg segíthetnek-e az adott nyelvi készség fejlesztésében.</p>

Megbeszélés	A képző tudatosítja és megerősíti, hogy nagyon jó ötlet az erős intelligenciáinkat a nyelvtanulás szolgálatába állítani. Az erős személyes intelligenciával rendelkezők, akik az íráskészségüket szeretnék fejleszteni, például elgondolkodnak egy idegen nyelvű film nézése után, vajon ők is így fejezték volna-e be a filmet, és megírják a saját verziójukat.
Forrás/segédanyag	---

Tanulási egység neve	2.3. Nyelvi készségek és intelligenciák
Tanulási egység célja	R. Tanner táblázatának megvizsgálásán keresztül további ötletek gyűjtése a nyelvtudás fejlesztéséhez
Idő	30 perc
Feladat/Instrukció	<p>A képző 4 fős csoportoknak kiosztja a készségeket-intelligenciák-feladatok táblázatát az intelligenciák nevei le vannak vágva. A résztvevők külön csomagban összekeverve kapják meg az intelligenciák nevét. Mindenki egyénileg tanulmányozza a táblázatot, majd közösen eldöntik, hogy melyik erős intelligenciával rendelkező tanuló fogja az adott készségek fejlesztését célzó feladatokat szívesen csinálni, majd megegyeznek, melyik intelligencia neve hova kerül.</p> <p>Ezután mindenki átnézi a saját legerősebb intelligenciájára ajánlott feladatokat. Az azonos erős</p>

	intelligenciájú résztvevők együtt megbeszélik, mely tevékenységek/feladattípusok lennének számukra hasznosak.
Megbeszélés	A tanulási egység végére a feladatok és megbeszélések eredményeképpen mindenki legyen tisztában azzal, hogy erős intelligenciái hogyan segíthetik nyelvtanulását.
Forrás/segédanyag	6. sz. melléklet: R. Tanner – Intelligens tanítás: Nyelvi készségek és tevékenységek Tanner, R. (2001) <i>Teaching Intelligently, English Teaching Professional, 2001/20</i> , p. 40-41.

3. Saját nyelvtanulási tervek megfogalmazása

Reflexió

Tanulási egység neve	3.1 Tervek a jövőre
Tanulási egység célja	Reflexió és cselekvési terv készítése, hogy a résztvevők hogyan lehetnek sikeresek a nyelvtanulásban
Idő	25 perc
Feladat/Instrukció	A résztvevők 3-4 fős csoportokat alkotnak. A képzésen eddig elhangzottak alapján (önreflexió, tanácsok, többszörös intelligencia teszt eredménye, Tanner táblázata) mindenki válasszon három dolgot, amit mindenképpen csinálni fog a jövőben a sikeres nyelvtanulás érdekében. Ezeket írja fel egy színes lapra, melyeket a 3-4 fős csoport egy zacskóba gyűjt. Mindenki húz egy lapot, más színűt, mint amire írt. Mindenki elmondja csoporttársainak indoklással, lehetne-e az adott három dolog az ő fejlődési terve. A kiscsoportos megbeszélés után a csoportok összegzik a megbeszéléseik eredményét az egész csoportnak.
Megbeszélés	A megbeszélés során mindenkiben tudatosul, hogyan fejlessze tovább a nyelvtudását a jövőben egy sor saját és mástól kapott ötlet alapján.
Forrás/segédanyag	színes lapok 4 színben

Tanulási egység neve	3.2. Reflexió és visszatekintés – erősségeim és nehézségeim
Tanulási egység célja	Az első tanulási egység legfontosabb gondolatainak felidézése, összegzése
Idő	20 perc
Feladat/Instrukció	<p>A résztvevők két különböző színű post-it cédulát kapnak, például sárgát és zöldet.</p> <p>A sárga cédulán befejezik a következő mondatot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egy új dolog, amit most tanultam meg ... <p>A zöld cédulán befejezik a következő mondatot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egy dolog, amit megtudtam magamról ... <p>Utána felállnak, és piactér feladat formájában néhány társukkal megosztják a mondatbefejezéseiket. A feladat végén a post-it cédulákat felragasztják a táblára és együtt megnézik az összeset.</p>
Megbeszélés	Ebben a feladatban a megbeszélés gyors tempójú, célja az összegzés és az első tanulási egység lezárása. Fontos, hogy a két mondat befejezésének megosztása során a résztvevők és a képző is a kulcsszavakra koncentráljon, hiszen azok fogják együtt alkotni a képzés eddigi részének az összefoglalását.
Forrás/segédanyag	színes post-it cédulák

Források:

Gardner, Howard: *Beyond Wit and Grit: Rethinking the Keys to Success*.
<https://www.youtube.com/watch?v=IfzrN2yMBaQ> Letöltve: 2020. január 7.

Lengyel Zsuzsa: A többszörös intelligencia elméletének alkalmazása a helyesírás-tanításban. *Anyanyelv-pedagógia*, 2010/4.
<http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=289> Letöltve: 2020. január 7.

Multiple Intelligences Test - based on Howard Gardner's MI Model.
https://www.businessballs.com/freepdfmaterials/free_multiple_intelligences_test_manual_version.pdf Letöltve: 2020. január 7.

Tanner, R. (2001) Teaching Intelligently, *English Teaching Professional*, 2001/20, p. 40-41.